

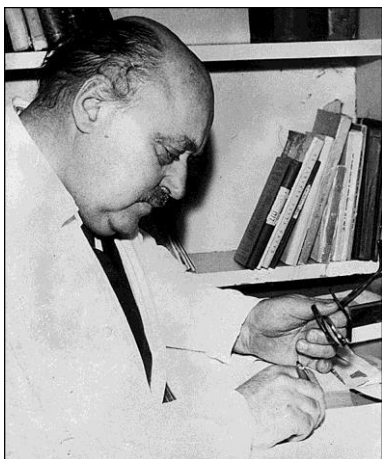
K. Hilding Källén - en särling på Åsgård

Mången mariefredsbo eller besökande, som färdas på Gripsholmsviken eller promenerar på Strandvägen, ser på Hedlandetsidan en anslående vit byggnad med glaserade tegelpannor, som ger intryck av karolinerbyggnad med salutkanonerna riktade mot sjön. Man ställer sig kanske lite undrande till vad det kan vara.

Gården heter Åsgård och byggnaden där är i sitt nuvarande skick inte äldre än från mitten av 1960-talet.

Den som tidigare bebodde Åsgård var redaktör K. Hilding Källén. Han var född 1903 i Eskilstuna. Hans far Knut Källén bar den ovanliga titeln fältskär och var enligt utsago Sveriges siste praktiserande fältskär.

Tack vare donation från sonen Hilding har nu hembygdsföreningen i sina samlingar ett antal av fältskärens instrument och verktyg.

Efter avslutade gymnasiestudier gav han sig journalistiken i våld. Han började i födelsestaden, fortsatte i huvudstaden på Stockholms Dagblad och hann med tiden att medarbeta i sju dagstidningar och en facktidskrift. Senare i livet skrev han krönikor och en hel del vassa insändare bl.a. i Strengnäs Tidning. I sin ungdom reste och vandrade han mycket runt om i Europa och utvecklade därmed sitt kunnande i allehanda ämnen och språk

Redaktör K. Hilding Källén
1903-1969

Utbyggnad av Åsgård

1937 köpte Källén Åsgård, som då endast omfattade ett bostadshus i två plan. Men han byggde till ett par flyglar rätt snart. Husen hette Sörmlandsgården, Solgården och Nystugan. Med tiden tillkom flera stugor för barnen och gäster.

Rummen var i allmänhet dubbelrum med tvättfat och karaff. Men det fanns även tillgång till badrum. Rummen var prydda med grafik bl. a. verk av Uno Stallarholm. Matsalen visade upp en hel del kuriosa, (enl. inv. förteckning 1957) eftersom Källén var en stor samlare inom ett brett område.

T.ex. fanns där Mariefreds stads måttlikare, mässingsmått från Berzelius tid, möjligen från Gripsholms Kemiska fabriker, fäktsabel som tillhört Mari Mihi d v s stadens borgmästare samt ett modellskepp, som senare skänktes till hembygdsföreningen.

Anläggningen blev till slut så stor att han måste inrätta någon form av institution för att kunna täcka de stora kostnader som han genom all byggnation ådragit sig.

Genom hans dåvarande frus försorg tillkom Åsgårds skolhem. Man vände sig främst till bättre bemedlade familjer. Barnen i skolåldern lär ha gått i Lotorps skola. Enligt utsago skall han dock fått upphöra med verksamheten efter en inspektion.

Åsgård med flyglar, från sjösidan omkr. 1950

Åsgårds gästhem

Därefter blev det Åsgårds gästhem och konvalescenthem. Det fanns också ett behandlingsrum med medicinskåp, salvor och binder. Hans hustru lär ha varit kunnig inom området... Källén tog även emot personer med alkoholbesvär vilka han försökte bota med sina egna metoder.

Åsgård blev ett populärt gästhem som verkar ha haft möjlighet att ta emot ett 20-tal gäster. Dessa kom då vanligen resande med tåg som på den tiden stannade vid Hedlandets station där värden mötte.

En dag kom en jägmästare Gran som skulle stanna en månad men som blev kvar i fem år.

Författare, skaldar och musiker fanns bland gästerna. Såsom skalden Johannes Edfelt och dennes finlandssvenske kollega Rabbe Enckell. Dennes landsman, författaren och dramatikern Ture Jansson hade en gång lovats av Källén att komma till honom om han var i nöd. En dag 1953 dök han upp med orden "Nu är jag här". Han dog i svår sjukdom på julaftonen året därpå men Källén ordnade upp det hela utan att de 22 gästerna märkte något.

Den 27 december begravdes Ture Jansson i Mariefreds kyrka. Vid bären hade infunnit sig tidningsman, författare och folk från Finlands ambassad.

Böcker och filmmanus

Källén kom 1944 ut med boken "Nyordning på Sjögårda" under pseudonymen "Per Knutsson". Recensenterna uppskattade hans humor och jämförde honom med P. G. Wodehouse. "Det lyser och strålar av sommar över bokens sidor och det är humor och välvilja över skildringen. Den är vad man skulle vilja kalla en idealisk sommarbo", skriver Sörmlandsposten. Den domderande majoren Grasser vill sälja godset vilket tvillingarna Stina och Britta, Källéns dotters namn, inte är med på. En rad andra olikartade karaktärer dyker upp på godset. Alla förvecklingar löses elegant av redaktören Walle Berg. Visst intryck av Åsgårds omgivning och Mariefred - Strängnäs kan man kanske skönja i boken.

Kungsfilm lät snart göra film baserad på boken. Den hade premiär på biografen Astoria i Stockholm den 21 okt 1944. För manus och regi svarade Weyler Hildebrand. Han spelade även rollen som major Grasser. Tvillingarna spelades av Annalisa Ericsson och i andra roller såg man Gunnar Björnstrand, informator, och Douglas Håge, rik direktör och spekulant på gården. Filmen lär ha gått i 13 veckor vilket inte är förvånande eftersom det är en film som leder till många skratt och tempot i handlingen är högt. Den har visats på TV fyra gånger, senast 2004. Redan 1945 kom nästa bok. Den kallade Källén "Mysterierna på Knypplinge". Eskilstuna-Kuriren tyckte jargongen var lite påfrestande men uppskattade författarens påhittighet och förmåga att hålla igång farskarusellen.

1964 köptes filmrättigheterna till dessa båda böcker av ett annat filmbolag men det synes inte blivit någon ny film.

Det blev det inte heller av filmmanuset "Pirater" som byggde på Källéns färder på Mälaren tillsammans med sin käcka dotter Britta i en från marinen inköpt ångslup, Den erinrar sig boende på Hedlandet fortfarande. Källén har också skrivit några landstormspjäser, som bl. a. uppfördes på Skansen 1940.

Ur filmen "Nyordning på Sjögårda" med skådespelarna Allan Bohlin, Annalisa Ericson, Weyler Hildebrand även regissör och Gunnar Björnstrand.

Teaterintresse

Ett speciellt intresse uppstod för den ambulerande teatern. Efter att under gymnasietiden ha spelat August Blanche "Ett resande teatersällskap" började Källén skriva Eskilstuna stads teaterhistoria vilket utvecklades till hela landsortens historia om de resande teatersällskapen.

Det blev ett verk på 2 000 sidor som finns på Drottningholmsteaterns arkiv.

Efter att ha flyttat tillbaks till Eskilstuna företog Källén en resa till universitetet i Quimbra för att fördjupa sig i den ambulerande teaterns historia på Iberiska halvön.

Hembygdsengagemang

Källén skrev en hel del artiklar om sin hembygd Eskilstuna men även en skrift "Konsten kring Gripsholm och Mariefred". Han donerade flitigt bl. a. till Eskilstuna museer och Mariefreds hembygd förenings. Tyvärr ibland utan att riktigt ha klart för sig vad han donerade och till vilka.

Det ledde till kontroverser med hembygd förenings och insändare och krönikor i Strengnäs Tidning både från Källén och från andra. Visst var Källén aggressiv men också snar att sluta fred.

Då han inte fick föreningen med sig på en höjning av medlemsavgiften och en reduktion av antal styrelseledamöter och suppleanter så lämnade han föreningen. Källén var också engagerad i dagens problem och skrev engagerade insändare om apotek och sjukstuga och den försummade utvecklingen av Mariefred.

Han hade inte mycket till övers för de styrande i samhället och kände sig väl ibland illa behandlad. K. Hilding Källén var en människa som syntes i Mariefred och som ville synas. Han presenterade sig gärna som "lantjunkare på Åsgård".

Av Eskilstuna stad belönades han 1964 med statyetten "Hamra på" av Bejemark. Samma år fick han Boklotteriets stipendium på 1 000 kr för sin kulturella verksamhet.

Åsgård efter ombyggnaden i mitten av 1960-talet

Åsgård i ny ägo

1964 fann Källén för gott att sälja Åsgård. Först innehades fastigheten av en trädgårdsarkitekt Segato. Men strax därpå köptes den av Rolf Backlund från Stockholm.

Efter behandling i byggnadsnämnden byggdes ett nytt stort bostadshus i vilket Åsgårds huvudbyggnad fick ingå som mittdel och en del av flyglarna behölls.

Material från rivningar i Klarakvarteren, såsom stenutsmyckningar och